

Dispensasjon i strandsonen

En analyse av dispensasjonsvedtak til Plan- og bygningslovens §1-8. i Lillesand kommune.

Veiledere:
Anders Folkman, UiA
Rein Terje Thorstensen, UiA

Innledning

Den økende privatiseringen av strandsonen gjør at stadig mer areal blir utilgjengelig for allmennheten. Dette gjør det interessant å se på dispensasjonsvedtak, for å analysere hvilke faktorer som påvirker utfallet til vedtakene. Rapporten tar for seg problemstillingen «privatisering i strandsonen».

Kunnskapsbakgrunn

Kunnskapsbakgrunnen i rapporten omhandler i stor grad lover, regler og rettigheter som er relevante ved en utbygging i strandsonen:

- Plan- og bygningsloven (PBL)
  - o §§ 1-6, 1-8, 19-1, 19-2, 21-3 og 21-7.
- Forvaltningsloven
  - o §§ 24 og 25
- Friluftsløven
- Allemannsretten

I tillegg blir det belyst relevant informasjon og tidligere arbeid, som gjør det mulig for leser å forstå forskerspørsmålet.

Forskerspørsmål

Hvilke faktorer kan påvirke utfallet til en dispensasjonssøknad til PBL §1-8. i Lillesand kommune?

- Hvilke lover, regler og forskrifter gjelder for bebyggelse i strandsonen?
- Hvilke faktorer kan registreres som mulige faktorer for påvirkning?
- Hvordan er dispensasjonspraksis i strandsonen for Lillesand kommune?
- Hvordan kan faktorer som påvirker utfallet av en dispensasjonssøknad registreres?

Case

I rapporten blir det analysert dispensasjonsdokumenter for Lillesand kommune, som er en kystnær kommune i Agder. Kommunen er et populært valg for plassering av fritidsboliger, hvor 0,4 % av alle landets fritidsboliger er i kommunen. Til sammenligning består kommunen av 0,06 % av landets areal.

Metode

Metodene som blir benyttet i rapporten, er dokumentundersøkelse og gjennomgang av dispensasjonsvedtak fra Lillesand kommune.

Dokumentundersøkelse

Dokumentundersøkelsen har blitt benyttet for å innhente relevant informasjon som blir brukt i samfunnspektivet, kunnskapsbakgrunnen, casen og resultatene. Denne metoden har benyttet seg av søketjenester som Store Norske Leksikon, Sivilombudet, Lovdata og Statistisk Sentralbyrå. Søkeordene som er benyttet er i hovedsak «dispensasjon» og «strandsonen».

Gjennomgang av dispensasjonsvedtak

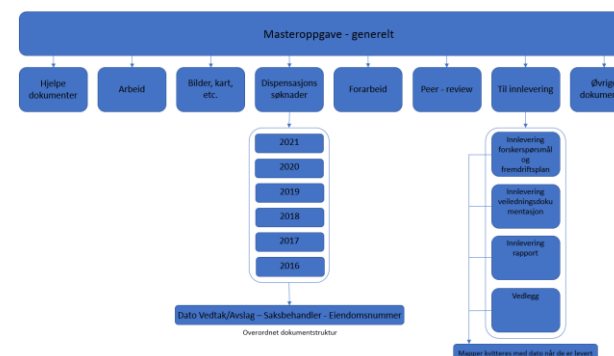
Metoden er omfattende, og består av flere ledd. Deler av metoden er beskrevet under:

Innsynsportaler

Innsynsportalen til Lillesand kommune er benyttet for å innhente alle dispensasjonsvedtak i strandsonen. Det ble gjennomført søk etter dokumenter med søkeord «dispensasjon» og periode 01.01.2015 – 31.12.2021. Datoen ble etter hvert endret til 01.01.2016 på grunn av løpende tilgjengelighet.

Microsoft OneDrive og mappestruktur

Microsoft OneDrive er benyttet som lagring av rapportdokumenter, og mappestrukturen er illustrert på Figur 1.

Figur 1 illustrasjon av mappestruktur [Egenprodusert].

Kategorisering

For å kunne effektivisere og øke oversiktligheten ved innhenting av rådata, ble kategorisering benyttet som metode. Denne metoden gjør det mulig å gjøre om kvalitativ data (tekst) til kvantitativ data (tall).

Resultat

Resultatene av analysen er fremstilt som tabeller og figurer i rapporten.

Saksbehandler	Antall saker	Innvilget	Avslag	Delvis	% innvilget	% avslag	% delvis
1	5	3	2	0	60 %	40 %	0 %
2	15	10	5	0	67 %	33 %	0 %
3	59	44	12	3	75 %	20 %	5 %
4	14	13	1	0	93 %	7 %	0 %
5	3	3	0	0	100 %	0 %	0 %
6	48	41	7	0	85 %	15 %	0 %
7	3	3	0	0	100 %	0 %	0 %
8	25	19	6	0	76 %	24 %	0 %
9	10	6	4	0	60 %	40 %	0 %
10	48	35	9	4	73 %	19 %	8 %
11	1	1	0	0	100 %	0 %	0 %
12	17	17	0	0	100 %	0 %	0 %
13	1	1	0	0	100 %	0 %	0 %
Total	249	196	46	7	79 %	18 %	3 %

Figur 2 illustrasjon av saksbehandler-tabell [Egenprodusert].

Hovedområde	Tiltak	Saker	Innvilget	Avslag	% innvilget
Oppføring større tiltak	Fritidsbolig	52	40	12	77 %
	Garasje	12	10	2	83 %
	Anneks	34	21	13	62 %
	Sjøbod	17	11	6	65 %
	Bod	21	19	2	90 %
Tilbygg	Fritidsbolig	78	69	9	88 %
	Bolig	23	22	1	96 %

Figur 3 illustrasjon av tiltaks-tabell [Egenprodusert].

Diskusjon

I diskusjonskapittelet blir resultatene diskutert i forhold til kunnskapsbakgrunnen. Alle tabellene fra resultatene blir diskutert, hvor verdiene som fremkommer står i fokus. Videre blir sammenhengene i mellom tabeller diskutert, som viser hvordan tabeller kan påvirke hverandre. Det blir i tillegg diskutert om hvilke faktorer fra de forskjellige kategoriene som bidrar til best mulighet for å få innvilget dispensasjon. Påliteligheten og troverdigheten til verdier i tabeller og kilder fra dokumentundersøkelsen diskuteres også. Avslutningsvis blir resultatene fra analysen som er gjennomført i denne rapporten sammenlignet med lignende undersøkelser utført av Sivilombudsmannen for Kragerø og Mandal kommune.

Fra diskusjonen kommer det frem at det er flere faktorer som ikke er kontrollerbare. Disse er saksbehandler, vurderinger av vilkår, uttalelser, saksbehandlingstid og gebyrreduksjon. I tillegg er kommunens «kan»-vurdering avgjørende for utfallet.

Konklusjon

Hvilke faktorer kan påvirke utfallet til en dispensasjonssøknad til PBL §1-8. i Lillesand Kommune?

Det kan konkluderes med at mesteparten av kategoriene fra analysen i rapporten kan påvirke utfallet til en dispensasjonssøknad i strandsonen for Lillesand kommune. I tillegg er en sammensetning av kategorier avgjørende for utfallet til en dispensasjonssøknad.

Som en avsluttende kommentar kan resultatene fra analysen brukes til å justere påvirkbare faktorer til å forbedre utgangspunktet før en dispensasjonssøknad sendes inn til behandling.